

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Piira, L., Happo, I., & Laajala, T. (2026). Viidenneksen enemmän työtä – sitä erityinen opiskelija tarvitsee. *Oamk Journal*, (24). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2026022516180>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 24/2026

Julkaisuvuosi: 2026

Tekijätiedot: Piira Livia, Happo Iiris, Laajala Tiina

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2026022516180>

Tiivistelmä: Oppimisen ohjauksen ja tuen Osuva-hanke (2023–2025) on luonut Oulun ammattikorkeakouluun yhteisiä malleja oppimisen ohjaukseen ja tukeen. Kehittämistyöhön on osallistunut laaja joukko henkilöstöä ja opiskelijoita. Kehittämistyössä mukana ollut opiskelija Livia Piira kuvaa opiskelijoiden kokemia arjen esteitä, kuten aistiärsykyitä, jaksamisen haasteita ja informaatiohäkyä. Jatkuva ohjaus yhdessä joustavien opintopolkujen ja kevennettyjen kokonaisuuksien kanssa tarjoaa ratkaisuja. Tämä lähestymistapa tukee opiskelijoiden pedagogista saavutettavuutta ja joustavuuden tarpeita opintoihin liittyen.

Viidenneksen enemmän työtä – sitä erityinen opiskelija tarvitsee

9.3.2026 - Piira Livia, Happo Iiris, Laajala Tiina

Yhteiset ohjauksen ja oppimisen tuen käytänteet tuovat laatua pedagogiseen toimintaan ja varmistavat yhdenvertaisuutta. Oulun ammattikorkeakoulussa on kehitetty oppimisen ohjausta ja tukea koko henkilöstön ja opiskelijoiden voimin. Miten opettajat ja muu henkilöstö voivat tukea opiskelijoiden oppimista paremmin? Tätä opiskelija Livia Piira pohtii yhdessä Oamkin toimijoiden kanssa.

Oppimisen ohjauksen ja tuen Osuva-hanke (2023–2025) on luonut Oulun ammattikorkeakouluun (Oamk) yhteisiä malleja oppimisen ohjaukseen ja tukeen. Kehittämistyöhön on osallistunut laaja joukko henkilöstöä ja opiskelijoita. (Happo, ym., 2025; Laajala, ym., 2024; Toiviainen, ym., 2024.) Mallit ja yhteiset käytänteet vahvistavat pedagogista toimintaa ja opiskelijoiden yhdenvertaista kohtaamista. Mutta tuleeko opiskelija kuitenkaan aina kuulluksi ja ymmärretyksi silloin, kun hän tarvitsee tukea opinnoissaan? Mitä opettajat ja muu henkilöstö voisivat tehdä vielä paremmin? Tekstissä opiskelija **Livia Piira** pohtii tätä omasta näkökulmastaan ja Oamkin toimijat Osuva-hankkeen näkökulmasta.

Saavutettavuus ei ole yksinkertaista – arjen esteet voivat olla yllättäviä

Ympäristö niin koulussa kuin omassa elämässä on täynnä erilaisia aistiärsyksiä ja tapahtumia. Toisinaan luokka voi olla kylmä tai kuuma, toisinaan valo liian kirkkaana tai himmeänä. Kenties oma jaksaminen voi olla huolestuttavalla tolalla. Ikävien kokemusten kasaantuminen yhdeksi pinoksi voi aiheuttaa sen, ettei opiskelija koe koulua enää saavutettavaksi. (Kuva 1.)

KUVA 1. Huonekaluvalinnoilla voidaan auttaa vähentämään ympäristön ärsykeitä. Pehmeillä seinillä ympäröity tuoli rajaa paljon ympäristön kuormitustekijöitä, kuten melua ja valoja, myös keskellä käytävää (kuva: Livia Piira, 2025).

Sytä, miksi saavutettavuusongelmien kanssa tasapainoileva opiskelija ei saavu kouluun, on monia. Niitä on oikeastaan yhtä monta kuin koulusta poissa olevaa opiskelijaa. Yksi saattaa purskahtaa itkuun, kun parkkipaikkaa ei löydy ja ajaa takaisin kotiin. Toisella on vaikeaa hahmottaa aikaa, kolmas vain yksinkertaisesti unohtaa tulla paikalle.

Mitä minulle kuuluu?

Käytännössä saavutettavuuden tarpeen huomaa yleensä opiskelija itse, kuten omassakin tilanteessani kävi. Jostain toistaiseksi tuntemattomasta syystä koulu pelottaa itseäni, mutta päätin silti ottaa vesipuhvelia sarvista ja mennä opiskelemaan. Yksin tehdyn, vain osaamista mittaavan pääsykokeen tekeminen oli helppoa. Pääsin heittämyllä ammattikorkeakouluun, joten edessä olisi vain neljän vuoden opiskelu ja sitten töihin osaavana ammattilaisena.

Ikävä kyllä pääsykokeissa ei ollut tarjolla kristallipallo-osuutta, jossa olisi voinut selvittää, onko tämä kallon sisällä lilluva hermokimpale kykenevä toimimaan opintojen vaatimassa hurjassa tahdissa. Ensimmäisen vuoden aikana oli jo selvää, ettei tässä rytmissä saada

aikaan kuin sutta, syyttä ja saikkua. Informaatiota tuli niin paljon, että ne kaikki menivät mielessä sekaisin ja mitään ei tullut opittua oikein. Itsevarmuus ja luotto omaan osaamiseen mureni. Aiemmat kesken jääneet koulutukset kummittelivat mielessä pelkona, että tästä tulisi yhdet keskeytyneet opinnot lisää. Mieli ylikuormittui nopeasti, eikä uupumukseen auttanut lääkärin neuvo tehdä kivoja asioita, kun mikään ei enää tuntunut kivalta. Oli aika niin sanotusti mennä itseensä ja tutkia, kuinka voisin oppia opiskelemaan – ja elämään?

Ratkaisut näihin löytyi, joskin siihen sisältyi paljon odottelua. Milloin koulun, milloin terveydenhuollon, milloin minkäkin takia. Mahdollisuus keventää opintoja kuitenkin helpotti taakkaa suuresti. Opinto-ohjaajan kanssa jutellessa (kuva 2) myös kurssisuunnitelmat selkenivät, ja mahdollisuus edetä rauhallisempaan tahtiin edesauttoi opin perille menemistä. Tietenkin se hidastaa valmistumista, mutta eteenpäin se etanakin menee. Helpotti, kun ei tarvinnut pelätä, että opiskelu etenisi sairausloman ja päätoimisen opiskelun vuorottelulla.

KUVA 2. Selkeä opetussuunnitelma täsmentää lukujärjestystä, mikä on välttämätöntä monelle erilaiselle oppijalle. Opinto-ohjaaja Heli Huttunen (vas.) ja opiskelija Livia Piira käyvät ajoittain keskusteluja, tai heidän sanojensa mukaan ”hutteluita”, joissa opintopolun tie selvennetään (kuva: Marianne Lukkarinen, 2025).

Ymmärtävä ympäristö kannustaa jaksamaan

Ymmärtäväsillä opettajilla on suuri vaikutus opintojen etenemiseen. Sähköpostin päässä oleva opettaja, joka ei tuomitse unohtelua tai jaksamisen vähyyttä, saa opiskelun tuntumaan saavutettavalta. Opettajan kärsivällisyys antaa tilaa oppimiselle niin, että tien löytäminen ammattilaiseksi omana itsenään tuntuu mahdolliselta. Jos opettaja kaiken lisäksi käyttää työaikaansa siihen, että maltaa kirjoittaa ohjeistuksen askel askeleelta, hän on palkansa arvoinen – ja enemmänkin.

Opiskelijana, jolla on oppimisen hidasteita, saatan helposti aiheuttaa hieman enemmän töitä opettajille. Myöhästely, unohtelu ja toistuvat toiveet tarkemmalle tehtävän selostamiselle ovat tavallista. Voisi sanoa, että tämä teettää viidenneksen lisää työtä opettajalle opiskelijaa kohti. Mutta siinä, missä se on viidennes opettajan työajassa, se viidennes on joka hetki läsnä minulla. Se on 20 prosenttia lisätyötä kaikessa arjessa aina nukkumaanmenon muistamisesta tiskien pesemiseen.

Kun ympärillä kuhisee väkeä, jotka valmistuvat tavoiteajassa tai aiemminkin, on liian helppoa tippua kykenemättömyyden illuusion kuoppaan. Oma mieli tekee jatkuvasti paljon työtä sen eteen, että yrittää muistuttaa itseään olevansa hyvä juuri tällaisena. Yhteiskunnan liukuhihnaodotukset eivät kaikkien kohdalla yksinkertaisesti toteudu, kun tipahtaa lattialle työkenkien potkittavaksi.

Vertailu muihin vie paljon voimia ja pahentaa tilannetta. Siksi ymmärtävä ryhmähenki auttaa aiemmin mainitusta kykenemättömyyden illuusiokuopasta pois kiipeämiseen. Jos luokkalaisilta saa ymmärrystä tilanteeseen, eikä saavutettavuudesta tai hitaasta oppimisesta tehdä pilkkaa, muista opiskelijoista ei tule syy poissaoloille. On lottovoitto, jos muut malttavat kannustaa sinua silloinkin, kun suoritat jonkun kurssin puoli vuotta muiden jälkeen.

Oppia ja apua opettajalle

Saavutettavuus ei aina ole pelkkää kädestä pitämistä, vaan sen voi saada nopeasti pienillä teoilla. Powerpoint-dian lauseiden esittäminen yksi kerrallaan estää informaatioähkyä ja asiat ehtivät sisäistyä. Selkeästi jäsennetty tehtävänanto vähentää hämmennystä, eikä muistuttamiset sähköpostin kautta haitaksi ole. Kurssilaisia voi myös kannustaa pitämään huolta toisistaan ja laittamaan ryhmään viestejä, joissa muistutetaan tehtävien deadlineista.

Parhaimmillaan saavutettavuus saadaan kysymällä ja kuuntelemalla. ”Ovatko kaikki ymmärtäneet” on hyvä kysymys, jonka voi kyllä jatkaa tekemällä sen viidenneksen lisätyön, ja toistaa, mikä seuraavaksi on tehtävänä. Tällöin ainakin on osaltaan tehnyt voitavansa sen eteen, että ne ujutkin, jotka eivät ole uskaltaneet ilmaista hämmennystään, tietävät seuraavat askeleet.

Kaikki tämä on hyvää sisustusta, mutta se tärkein rakenne on opiskelijan kohtaaminen yksilönä. Jos huomaa jollain olevan ongelmia pysyä mukana, on hetki aikaa opiskelijan kuuntelemiseen arvokasta. Opiskelija usein osaa sanoa missä mättää, jos häneltä vain kysyy ja pysähtyy kuuntelemaan. Pienen pohdinnan jälkeen opiskelija kenties toteaa elämässään olevan vaikea tilanne tai ehkä luokkahuone on liian meluisa. Ratkaisujen tarjoamisen sijaan on hyvä kysyä, ”mikä sinua voisi auttaa”?

Motivoitunut opiskelija voi olla yllättävän luova keksimään keinoja, joilla itselleen saa taattua opiskelurauhan. Hän saattaa siirtyä pois luokan puhelioiden supisijoiden luota tai mennä lähelle seinää, ettei katse lähde harhailemaan ulos niin helposti. Pieni piirtelyhetki vihon kulmiin (kuva 3) voi antaa kiireisille aivoille niiden tarvitseman hengähdystauon, jolloin oppi ehtii imeytyä aivosoluihin. Se, että olet hetken aikaa kuunnellut opiskelijaa, on voimakas apuväline saada opiskelija jatkamaan. Kun on kuunneltu olo, on enemmän voimia jaksaa eteenpäin. Silloin opiskelija tietää, ettei ole jäänyt yksin.

KUVA 3. Kaikkien mieli ylikuormittuu joskus. Vihkoon töhertely toimii hyvänä ja hiljaisena pienenä taukona aivojen tarvitessa pienen lepo hetken (kuva: Livia Piira, 2025).

Osuvaa ohjausta ja tukea kaikille

Osuva-hankkeen taustalla oli tarve parantaa ohjauksen osaamista ja laatua sekä lisätä tavoiteajassa valmistuvien opiskelijoiden määrää. Kehittämistarpeet liittyivät opintopolkujen moninaistumiseen, kasvaviin tuen tarpeisiin ja opettajan työn kuvan ”ohjauksellistumiseen” (Rantanen ym., 2021; Tapani & Jussila, 2020; Vehviläinen ym., 2009). Osuvassa vahvistettiin opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista yhteiskehittämisen ja vertaisoppimisen avulla.

Tavoitteellinen, suunnitelmallinen ja oikea-aikainen ohjauspalveluiden saatavuus tukee opiskelijan toimijuutta ja edistää opintojen sujuvaa etenemistä (Vehviläinen, 2014). Opintojen etenemisen kannalta keskeinen tekijä on myös mahdollisuus joustavaan ja yksilölliseen opintopolkuun (Kasurinen, 2022). Pedagoginen saavutettavuus puolestaan varmistaa, että oppimisympäristö, opetus ja ohjaus sekä opetusmateriaali suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne ovat opiskelijoille saavutettavia riippumatta heidän yksilöllisistä tarpeistaan tai taustoistaan. Tavoitteena on varmistaa, että kaikilla on yhdenvertaiset

mahdollisuudet oppia, osallistua ja valmistua. (Alaranta ym., 2024; CAST, 2024; Happo & Talonen, 2022.)

Osuva-hankkeen tavoite on laadukas, oikea-aikainen ja pedagogisesti saavutettava ohjaus ja opetus kaikille opiskelijoille. Se syntyy yhteisestä osaamisesta sekä opiskelijan kuuntelemisesta ja kohtaamisesta. Kun joustavat opintopolut, selkeä arjen pedagogiikka ja yhteiset käytänteet vakiintuvat Oamkiin, opiskelijan toimijuus vahvistuu ja opintojen sujuvuus paranee. Jokainen ohjauskohtaaminen on mahdollisuus edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppia, osallistua ja valmistua.

Livia Piira

Opiskelee Oulun ammattikorkeakoulussa viestinnän tutkinto-ohjelmassa

Iiris Happo

yliopettaja

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Tiina Laajala

erityisasiantuntija

Ammatillinen opettajankoulutus

Oulun ammattikorkeakoulu

Osuva – Osuvalla ohjauksella ja oppimisen tuella AMK-tutkinnot ajallaan valmiiksi

Osuva on Oamkin sisäinen kehittämisprosessi, jossa on kehitetty oppimisen ohjausta ja tukea. Se käynnistyi keväällä 2023 ja jatkuu vuoden 2025 loppuun. Osuvassa kehitettiin ja mallinnettiin Oamkin ohjauksen ja oppimisen tuen yhteisiä toimintatapoja. Oikea-aikaisen ja oppimista tukevan laadukkaan ohjauksen avulla pyritään edistämään opiskelijoiden opintojen aikataulussa etenemistä ja tavoiteajassa valmistumista. Tavoitteena on lisätä ohjauksellisuutta ja oppimisen tuen osaamista sekä yhtenäistää Oamkin toimintatapoja koulutusten ja vertaisoppimisen avulla.

Kesto: 2023–2025

Rahoittajat: Oulun ammattikorkeakoulu

Koordinaattori: Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

Alaranta, M., Happo, I. Rollins, M., & Talonen, E. (2024). Saavutettavampaa korkeakoulutusta – vaiko parempaa oppimista kaikille? *Oamk Journal*, (73). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2024060646504>

CAST. (2024). *The UDL guidelines*. Center for Applied Special Technology. <https://udlguidelines.cast.org/>

Happo, I., Laajala, T., Korkkinen, K., & Tenno, T. (2025). Osuvaa ohjausta ja tukea Oamkissa (video). Oulun ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajankoulutus. *Oulu ProLearn*. <https://www.youtube.com/watch?v=I2bA5NpuHLo>

Happo, I., & Talonen, E. (2022). Saavutettavuuden edistäminen koulutuksessa on meidän kaikkien yhteinen tehtävä. *Oamk Journal*, (180). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022102563263>

Kasurinen, H. (2022). Opiskelijoiden kokemuksia opintojen sujumisesta korkea-asteella. Teoksessa B. Aurela & H. Kasurinen (toim.), *Yksilölliset opintopolut ammattikorkeakoulussa* (Laurea-julkaisut 186, 72–87). Laurea-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-799-642-6>

Laajala, T., Toiviainen, E., Huttunen, Saarinen, S., Happo, I., & Hiltunen, P. (2024). Osuva – Ohjauksen ja oppimisen tuen yhteiskehittämistä Oulun ammattikorkeakoulussa. *Opinto-ohjaaja*, (3), 10–12. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024120399103>

Rantanen, O., Mäkelä, N., Nikander, L., Hannula, H., & H. Juutilainen, P-K. (2021). Uraohjauskoulutus korkeakoulujen henkilöstölle – miksi ja millä tavoin koulutus rakennettiin? Teoksessa T. Isosuo & M. Karttunen (toim.), *Hyvä, parempi paras tulevaisuuden uraohjaus: lähtökohdat ja uraohjauskoulutus* (s. 32–41). Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-323-5>

Tapani, A., & Jussila, A. (2020). Ohjaus on opettajan työtä – työ moninaistuu ja monimuotoistuu. *TAMKjournal*. <https://sites.tuni.fi/tamk-julkaisut/pedagogiset-ratkaisut/ohjaus-on-opettajan-tyota-tyo-moninaistuu-ja-monimuotoistuu/>

Toiviainen, E., Laajala, T., & Hiltunen, P. (2024). Ohjauksen ja oppimisen tuen yhteiskehittämistä Oamkin tutkinto-ohjelmissa. *Oamk Journal*, (30). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202402278983>

Vehviläinen, S. (2014). *Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta*. Gaudeamus.

Vehviläinen, S., Heikkilä, A., Mikkonen, J., & Nieminen, J. (2009). Ohjaus yliopistossa. Teoksessa S. Lindblom-Ylänne & A. Nevgi (toim.), *Yliopisto-opettajan käsikirja* (s. 320–333). WSOYPro. <https://doi.org/10.31885/9789515150325>